

MERKEZİ SINAV İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDEKİ GENEL EĞİLİMLERİN İNCELENMESİ

Okan YEŞİL

Öğretmen, MEB, Kayseri, Türkiye

yslokan@gmail.com

ORCID No: 0009-0001-6864-6006

Serkan ÜNSAL

Prof. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, Türkiye

serkan-unsal09@hotmail.com

ORCID No: 0000-0003-0367-0723

Makale
Geliş Tarihi:
30/08/2024
Makale
Kabul Tarihi:
30/10/2024
Makale
Yayın Tarihi:
31/12/2024
Makale Türü:
Orijinal Araştırma
Makalesi.

Özet

Bu çalışmada eğitim bilimleri alanında Liselere Geçiş Sistemiyle (LGS) ilgili yapılan lisansüstü tezlerin belirli kriterlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma materyalini 2019-2024 yılları arasında LGS'yi konu edinen ve YÖK tez veri tabanından ulaşılan 66 lisansüstü tez oluşturmuştur. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre LGS üzerine yapılan lisansüstü tezlerdeki konuların; taksonomi, öğretmen, öğrenci, veli görüşleri, öğretim programı, dil öğretimiyle ilgili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan tezlerin 2022 yılında daha fazla olduğu ve çoğunluğunun yüksek lisans tezlerinden oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Tezlerde farklı araştırma modelleri kullanılsada, daha çok nitel araştırma modelinin, yöntem olarak doküman incelemesinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Tezlerde nicel araştırma yöntemlerinden deneysel yöntemler, nitel araştırma yöntemlerinden gömülü teori ve eylem araştırmalarının kullanılmadığı görülmüştür. Araştırmada, yapılan tezlerde çalışma grubu olarak öğretmen, öğrenci ve veliler gibi farklı örneklem grupları ile çalışıldığı, veri toplama aracı olarak doküman incelemesi ve görüşme formlarına daha sık yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma da örneklem grubunu velilerin oluşturduğu tezlerin sayısının azlığı göz önüne alınarak velilere yönelik daha fazla tezlerin yapılması önerisinde bulunulmuştur. Doktora düzeyinde ve karma araştırma modeliyle yürütülecek tezlerin yapılması araştırmanın diğer bir önerisidir.

Anahtar Kelimeler: Sınavlar, Merkezi Sınav, Liselere Geçiş Sistemi (LGS), Veli.

Investigation of General Trends in Graduate Theses on Centralized Examination

Abstract

In this study, it was aimed to examine the postgraduate theses related to the High School Transition System (LGS) in the field of educational sciences from different perspectives. Document analysis method, one of the qualitative research designs, was used in the study. The study material of the research consisted of 66 postgraduate theses on LGS between 2019 and 2024, which were accessed from the YÖK thesis database. Content analysis method was used to analyse the data. According to the results of the research, it was concluded that the topics in the graduate theses on LGS were related to taxonomy, teacher, student, parent views, curriculum, and language teaching. It was concluded that more theses on LGS were written in 2022 and the majority of them consisted of master's theses. Although different research models were used in the theses examined, it was determined that mostly qualitative research model was used and document analysis method was used as a method. It was determined that experimental method among quantitative research methods, grounded theory and action research methods among qualitative research methods were not used in the theses. In the theses examined in the scope of the research, it was concluded that different sample groups including teachers, students and parents were studied and document analysis and interview form were used more frequently as data collection tools. Considering the small number of theses in which the sample group consists of parents, it was suggested that more research should be conducted on parents. Another suggestion of the research is to conduct theses to be conducted at doctoral level and with a mixed research model.

Keywords: Exams, Central Exam, High School Transition System (LGS), Parent.

Atıf / Citation

Yeşil, O ve Ünsal, S. (2024). Merkezi sınav ile ilgili yazılan lisansüstü tezlerdeki genel eğilimlerin incelenmesi. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 6(3), 491-511.

Yeşil, O ve Ünsal, S. (2024). An investigation of general trends in graduate studies on central examination. *Anatolian Turkish Journal of Education*, 6(3), 491-511.

Giriş

Sınavlar eğitim sisteminin kalitesi (Azili, ve Tutkun, 2021), öğrencilerin neyi ve ne kadar öğrendikleri hakkında eğitimin paydaşlarına bilgi vermesinden (Büyüköztürk, 2016; Imig ve Imig, 2006) dolayı ülkelerin eğitim sistemlerinde önemli bir öğedir (Ünsal, 2024). Sınavlar alanyazında farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. İlhan vd., (2021) sınavları, eğitimin paydaşları ve öğrenciler üzerinde bıraktığı etkisine göre yüksek riskli ve düşük riskli sınavlar olmak üzere iki kategoride ele almaktadır. Sonuçları öğrencilerin veya eğitimcilerin önemli kararlar almaları için kullanılmayan, öğrencilerin öğrenme eksikliklerini belirlemek ve öğretimde yapılacak iyileştirmeleri planlamak amacıyla kullanılıyorsa bu sınavlar “düşük riskli sınavlar” olarak tanımlanmaktadır (İlhan vd., 2021).

Eğer sınavlar eğitimin bütün paydaşlarını doğrudan ve dolaylı etkiliyorsa (Kumandaş ve Kutlu, 2010; Kumandaş, 2013), sınavın sonuçları okulların, öğretmenlerin ve öğrencilerin değerlendirmesinde kullanılıyorsa (Minarechová, 2012) ve toplum, öğretmenler, okullar ve öğrenciler için önemli kararlar alınırken bu kararlardan yararlanılıyorsa (Amrein ve Berliner, 2002), bu sınavlar "yüksek riskli sınavlar" olarak adlandırılır. Bu sınavların yüksek riskli sınavlar olarak nitelendirilmesinin nedeni, sonuçların öğrenciler için çok önemli olması, onlarda yüksek kaygı uyandırması (Casbarro, 2004, akt. Kumandaş ve Kutlu, 2010), öğrencilerin eğitim hayatı ve kariyer fırsatları üzerinde etkide bulunmasıdır (Moses ve Nanna, 2007).

Büyüköztürk (2016) ise sınavları; okul ve öğrenci başarısını saptamak için öğretmenler tarafından hazırlanan eğitim öğretim sürecinin içerisinde uygulanan sınavlar ve merkezi olarak geliştirilip uygulanan sınavlar olarak iki kategoride değerlendirmektedir. Merkezi sınavlar genellikle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM), ile Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından geliştirilen ve uygulanan sınavlardır (Birinci, 2014; Büyüköztürk, 2016).

Merkezi sınavlar, sınava katılan adaylar arasından en iyi niteliğe sahip olanları seçmek, öğrencileri bir programa veya bir üst öğrenim kurumuna yerleştirmek için yapılmaktadır (Gündoğdu vd., 2010; Turgut ve Baykul, 2012). Merkezi sınavlar çeşitli nedenlerden dolayı Türkiye’de oldukça yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu nedenler; velilerin çocuklarını nitelikli ve başarılı okula gönderme istekleri (Çifçili, 2007), nitelikli okulların kontenjanlarının sınırlı olması ve bu okullara girmek isteyen öğrenci sayısının fazla olması (Çetin, 2017; Çifçili, 2007; Kahveci, 2009; Kayapınar, 2006), merkezi sınavların toplum tarafından daha adil ve objektif bulunmasıdır (Çetin ve Ünsal, 2018). Bundan dolayı Türk milli eğitim sisteminin hemen hemen her kademesinde merkezi sınavlar uygulanmaktadır. Bu sınavlar; ortaokuldan liselere geçişte “Liselere Geçiş Sistemi (LGS), ortaöğretimden yükseköğretime geçişte “Temel Yeterlilik Testi” (TYT) ve “Alan Yeterlilik Testi” (AYT), devlet memurluğuna atanmada “Kamu Personel Seçme Sınavı” (KPSS) gibi farklı şekillerde uygulanmaktadır (Buldur ve Acar, 2019).

Ülkeler eğitim sistemi, sosyo-kültürel özellikleri, nüfus yapısı, toplumsal koşullar gibi özelliklerinden dolayı, ortaöğretime geçişte farklı sistemler kullanılmaktadır (Doğan ve Oktay, 2022; Gültekin, 2014). Hollanda ve ABD’nin bazı eyaletlerinde merkezi sınav puanı ile bazı eyaletlerinde adrese dayalı evlerine en yakın liseye geçiş sistemi uygulanırken, Çin, Fransa, Rusya, İtalya, Danimarka ve Singapur’da liselere geçişte ortaokul bitirme sınavı uygulanmaktadır (Baş, 2016; Brummet, 2014; Wu, 2015). Türkiye’de ise ortaöğretime geçişte 2017 yılından itibaren %90’ı adrese dayalı, %10’u için ise merkezi sınavla liselere geçiş sistemi uygulanmaktadır (Atılğan, 2018). Merkezi yerleştirmeler Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından ulusal düzeyde yapılan sınavda öğrencilerin puan üstünlüğüne göre yapılmaktadır. Ulusal düzeyde yapılan bu sınavların temel amacı, temel eğitimden mezun olacak öğrencileri, sınavdan elde ettikleri puanlarına göre ortaöğretimdeki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Proje okulları, Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, türündeki liselere geçişlerini sağlamaktır.

Orta öğretime geçiş (yaygın kullanımı ile liselere geçiş) için ulusal düzeyde merkezi olarak yapılan sınavların başlangıcı 1950’li yıllara dayanmaktadır. Türkiye’de seçmeye dayalı ortaöğretime yerleştirme sınavları, fen ve matematik dersleri yabancı dille anlatılan ilk önce İstanbul, İzmir, Eskişehir ve Konya’da açılan ilk kez 1955’de uygulanan Maarif Kolejlerine giriş sınavıdır (Güven, 2010). 1964’de Ankara’da ilk fen lisesinin açılmasıyla birlikte fen liseleride sınavla öğrenci almaya başlamıştır. Bu sınavlar FLS (Fen Liseleri Sınavı) olarak beşinci sınıfın sonunda yapılmaktaydı. Fen liseleri 1982’den itibaren İstanbul’dan başlayarak Türkiye’nin farklı yerlerinde açılmaya başlamıştır

Merkezi Sınav ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerdeki Genel Eğilimlerin İncelenmesi

(Gür vd., 2013). 1975'ten itibaren Maarif Kolejleri Anadolu Liselerine dönüştürülmüştür (Poyraz ve Ergün, 2023). 1997'den günümüze kadar farklı içerik ve adlarda ortaöğretime geçiş merkezi sınavları yapılmaktadır. Bu sınavların hangi yıllar arası hangi adla yapıldığına ilişkin bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

1997-2009 yılları arasında Türkiye'de uygulanan merkezi sınavlar

Sınavın Adı	Uygulandığı yıllar
Liselere Giriş Sınavı (LGS)	1997-2004
Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı	2005-2008
Seviye Belirleme Sınavı	2009-2013
Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOG)	2014-2017
Liselere Geçiş Sistemi(LGS)	2018.....

(Karakaya vd., 2020)

Tablo 1 incelendiğinde orta öğretime geçişle ilgili yapılan merkezi sınavların 1997'den itibaren beş kez değiştiği söylenebilir. Yapılan bu değişikliklerin nedenleri; eğitim paydaşlarının talep ve beklentileri, sınavın niteliğini daha iyi ve kapsamlı duruma getirme; öğrencilerin yaşadığı yoğun sınav stresini azaltma, dünyada, eğitim alanında yapılan ulusal değerlendirme çalışmaları, bölgeler arası eğitim uygulamalarındaki belirgin farklılıkları ortadan kaldırma çabası; sosyal ve ekonomik değişimler şeklinde sıralanabilir (Azili ve Tutkun, 2021; Görmez ve Coşkun, 2015; Gür vd., 2013; Özdaş, 2019; Özkan ve Karataş, 2016). Sınav değişikliklerinin yapılmasında sınavların ortaya çıkardığı olumsuzlukların giderilmesine yönelik düşüncelerinde etkisi olduğu söylenebilir. Türkiye orta öğretime geçişle ilgili 2017-2018 eğitim- öğretim yılından itibaren Liselere Geçiş Sistemi (LGS) uygulanmaktadır. Bu sınav iki oturumdan oluşmaktadır. Birinci oturum Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ile Yabancı Dil derslerinden oluşurken ikinci oturum Matematik ve Fen Bilimleri derslerinden oluşmaktadır. Adaylara birinci oturumda 50 soruluk sözel alandan, ikinci oturumda 40 soruluk sayısal alandan sorular yöneltilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2020). LGS sınavına öğrenciler 8.sınıfta bir kez katılabilmektedir. Sınav isteğe bağlı ücretsiz ve yüz yüze MEB tarafından gerçekleştirilmektedir (Poyraz ve Ergün, 2023).

Gerek üniversite giriş sınavı sonuçları gerekse PISA sonuçları dikkate alındığında sınavla öğrenci alan okul türlerinin diğer lise türlerine göre daha başarılı olması (Doğan ve Oktay, 2022; Berberoğlu ve Kalender, 2005), iyi bir üniversiteye gitmenin yolu nitelikli bir liseye yerleşmekten geçtiğine yönelik toplumsal algı, okullar arasındaki nitelik farkının liselerde daha belirgin hale gelmesi LGS sınavını daha önemli hale getirmektedir. Bundan dolayı LGS sadece öğrenciler için değil toplumunu tüm paydaşlarını ilgilendiren sınav haline gelmiştir.

Dönem dönem yoğun bir şekilde kaldırılmasına yönelik tartışmalar olmasına rağmen yerine daha güvenilir ve daha adil bir sistemin konulmasına yönelik netliğin olmaması LGS'nin varlığını farklı ad ve içerikle de olsa devam edecekmiş gibi görünüyor. LGS'nin varlığının devam etmesi LGS üzerine yapılacak araştırmalarında devam edeceği şeklinde yorumlanabilir. Bundan dolayı şu ana kadar LGS üzerine yapılan araştırmaların genel eğilimlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Bu araştırmadan elde edilecek veriler LGS'ye yönelik yapılacak araştırmalar için rehber olacağı düşünülmektedir. Bu rehberlik sayesinde araştırmacılar alandaki boşlukları görmeleri ve bu alandaki boşlukları gidermeye yönelik araştırmalar yapması beklenmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmacının amacı 2019 ile 2024 arası LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimlerin neler olduğunu belirlemektir şeklinde belirlenmiştir.

Bu bağlamda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. LGS ile ilgili yapılan, lisansüstü tezlerin konulara göre dağılımı nasıldır?
2. LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. LGS'ye yönelik yapılan lisansüstü tezlerin türlere göre dağılımları nasıldır?
- 4-LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma model ve yöntemlerinin dağılımı nasıldır?
- 4.LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerde tercih edilen örneklem/ çalışma grubu nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerde örneklem büyüklüğüne göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. LGS ilgili yapılan lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçları nasıl bir dağılım göstermektedir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma materyali, verilerin analizi, araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğine yönelik bilgilere yer verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada 2019-2024 yılları arasında LGS ile ilgili yapılan, YÖK tarafından dizinlenen ve erişimine izin verilen tezlerin çeşitli kriterlere göre incelenmesi amaçlandığından doküman incelenmesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi; araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak yayımlar, kitaplar, kayıtlar, taramalar ve anketler gibi çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve sistematik bir şekilde analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir (Karataş, 2015; Patton, 2002; Sak vd., 2021).

Doküman incelemesi, nitel araştırma yöntemlerin kullanıldığı araştırmalarda ek veri kaynağı olarak kullanılabilirdiği gibi, tek başına bir araştırma yöntemi olarak da kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Doküman inceleme yönteminde, basılı ve elektronik materyaller birincil veri kaynaklarıdır (Bowen, 2009). Yazılı metinlerin toplanarak incelenmesi, sorgulanması ve analiz edilmesi (O'Leary, 2017, aktaran Sak vd., 2021) esasına dayanır.

Çalışma Materyali

Doküman inceleme yönteminde hangi dokümanların veri kaynağı olarak kullanılacağı önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Eğitim alanında yapılan bir araştırmada ders kitapları, öğrenci kayıtları, toplantı tutanakları, ders ve ünite planları, eğitim alanında hazırlanmış tez, makale ve kitap gibi yazılı dokümanlar kullanılabilir (Sak vd., 2021). Bu çalışmada ise doküman olarak YÖK-Ulusal Tez Merkezi veri tabanından ulaşılan, 2019-2024 yılları arasında yapılan ve LGS ile ilgili 66 adet lisansüstü tez kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında ulaşılan tezler, doküman analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz Merriam (2009) tarafından belirtilen aşamalar takip edilerek yapılmıştır. Uygun dokümanları bulma aşamasında; 2019-2024 yılları arasında Türkiye'de LGS konusunda yapılmış tezlere, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılarak ulaşılmıştır. Tezlerin taranmasında 'LGS', 'Liselere Geçiş Sınavı' anahtar kelimeler olarak kullanılmıştır. Tarama sonucunda ulaşılan araştırmalar incelenmiş ve LGS konusunun temel alındığı tezler, araştırma kapsamına alınmıştır. Söz konusu tezler 2019-2024 yılları arasında yapılan tezleri kapsamaktadır. Bu bağlamda doktora ve yüksek lisans türünde 66 tez araştırmaya dâhil edilmiştir. Kodlama ve kataloglama konusunda bir sistematik oluşturmak için bir

Merkezi Sınav ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerdeki Genel Eğilimlerin İncelenmesi

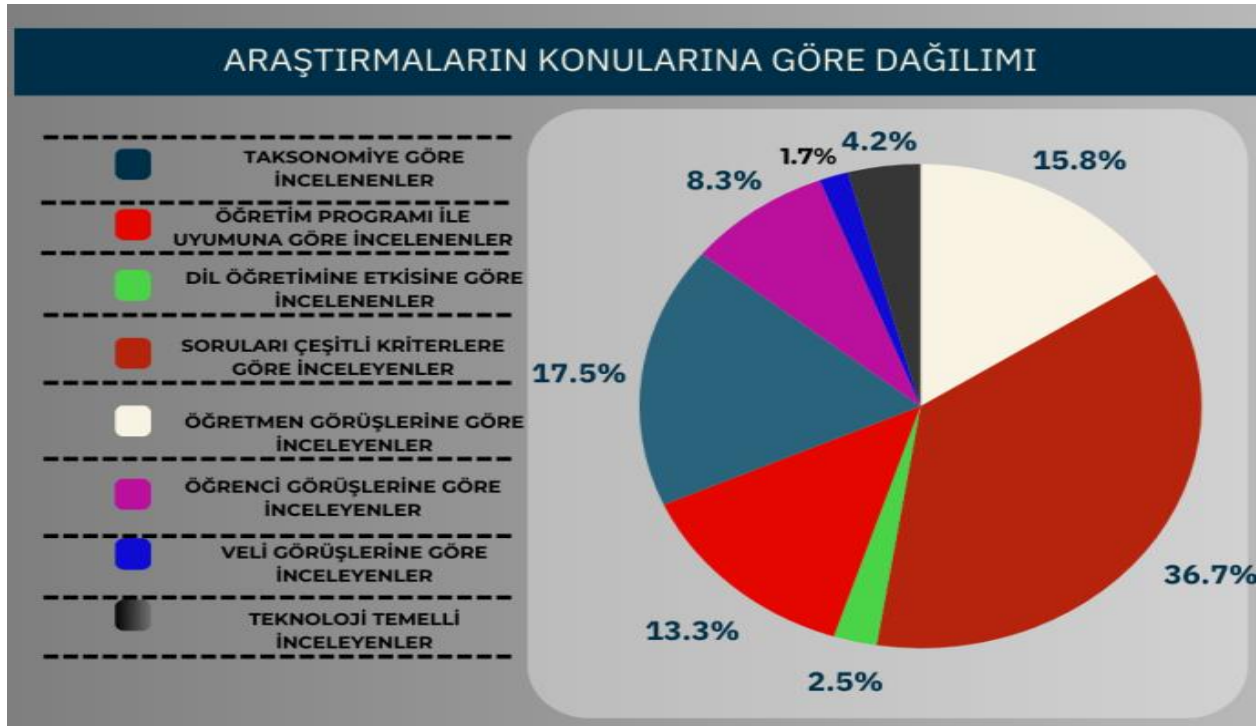
yayın sınıflama formu hazırlanmıştır. Form araştırmanın amacına uygun olarak tezlerin konu dağılımlarını, yıllarını, yayın türlerini, modellerini, örneklem gruplarını, örneklem büyüklüklerini ve örneklem seçim yöntemlerini, veri toplama araçlarını ve veri analiz yöntemlerini içermektedir (Tutkun, Filiz ve Akbaba, 2022).

Araştırmanın son aşaması olan veri analizi yapma aşamasında incelenen tezlerden elde edilen veriler, betimsel içerik analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Betimsel içerik analizi, herhangi bir konu üzerine yapılan araştırmalardaki genel eğilimin belirlendiği sistematik analiz olarak tanımlanmaktadır (Çalık ve Sözbilir, 2014; Selçuk vd., 2014). Bu aşamada araştırmaya dahil edilen tezler detaylı bir şekilde incelendikten sonra formda yer alan değişkenlere göre kodlamalar yapılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Yapılan bu kodlamalar iki araştırmacı tarafından öncelikli olarak ayrı ayrı yapılmış, daha sonra iki araştırmacı bir araya gelerek kodlamalar arasında uyuma bakılmış, uyumsuzluğun olduğu durumlarda tekrar inceleme yapılarak kodlamalara son şekli verilmiştir. Araştırmada yer alan tezlerin kodlama işlemlerinin tamamlanmasının ardından her bir kategoriye ilişkin frekans-yüzde değerleri oluşturularak görselleştirilmiştir.

Bulgular

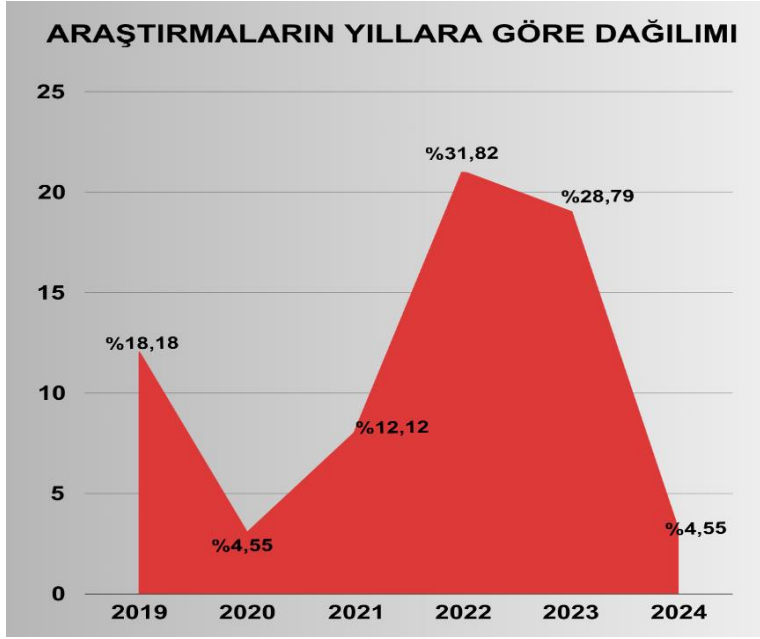
Bu bölümde verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular görselleştirilerek yorumlanmıştır.

Grafik 1: LGS'ye Yönelik Tezlerin Konularına Göre Dağılımları

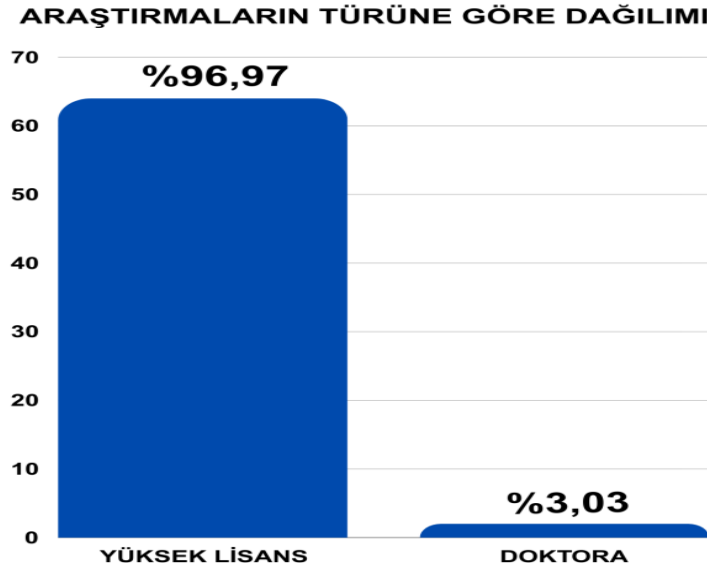
Grafik 1 incelendiğinde, LGS konusunda yapılmış tezlerin konu dağılımları 8 farklı kategoride toplandığı görülmektedir. Dağılım oranlarına göre soruların çeşitli ölçütlere göre incelendiğinde yapılan tezlerin %17,5'i taksonomiyle, %15,8'i öğretmen görüşleriyle, %13,3'ü, öğretim programına uyumuyla ilgili konulardan oluşmaktadır. Geriye kalan diğer tezler ise; %8,3 ile öğrenci görüşlerini, %4,2 ile teknoloji temelli konuları, %2,5 ile dil öğretimine etkiyi, %1,7 ise veli görüşlerini içeren konulardan oluşmaktadır. LGS ile ilgili yapılan tezlerin yıllara göre dağılımı grafik 2'de yer almaktadır.

Grafik 2: LGS'ye Yönelik Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

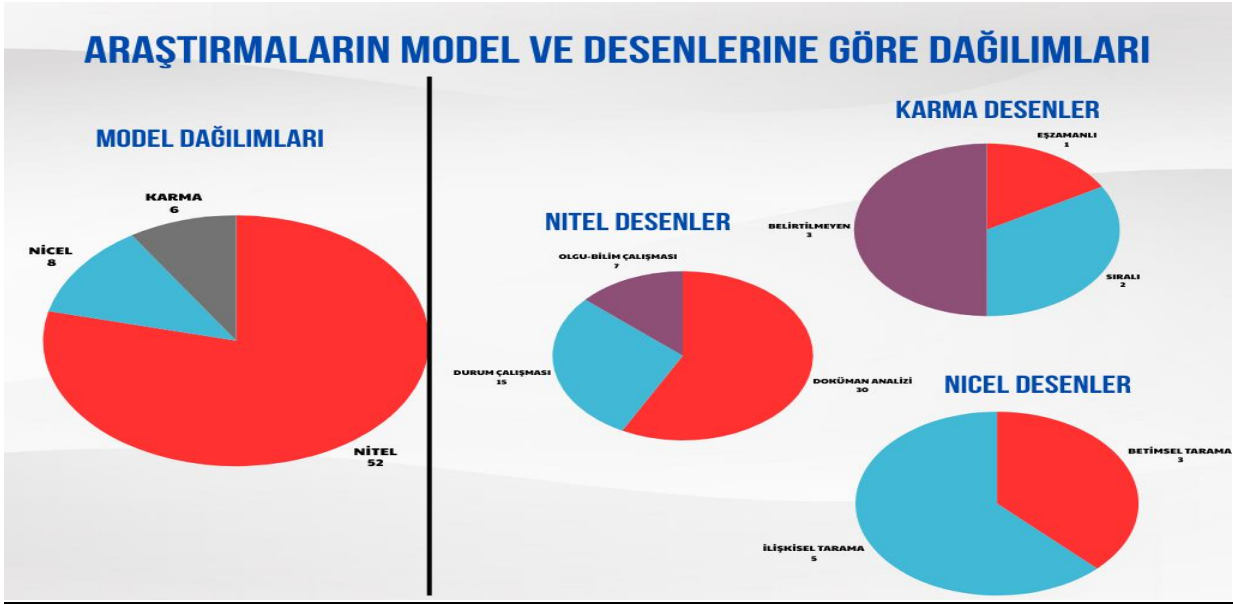
Grafik 2 incelendiğinde LGS ile ilgili tezlerin 2019'dan itibaren başladığı görülmektedir. Türkiye'de LGS ile ilgili yapılan tezlerin %18'i 2019 yılında, %4'ü 2020 yılında, %12'si 2021 yılında, %31'i 2022 yılında, %28'i 2023 yılında %4,5'i 2024 yılında yapıldığı görülmektedir. Liselere Geçiş Sınavı ile ilgili tezlerin türlerine göre dağılımları grafik 3'de yer almaktadır.

Grafik 3: LGS'ye Yönelik Tezlerin Türüne Göre Dağılımları

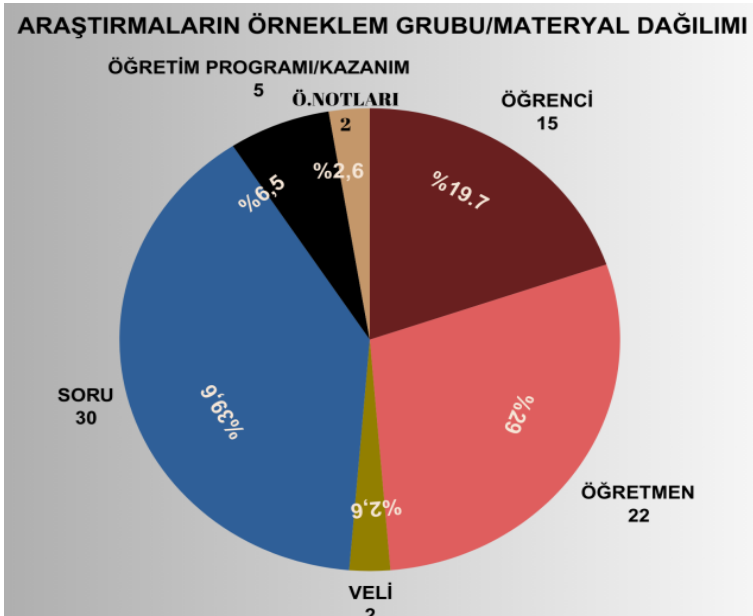
Grafik 3 incelendiğinde LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin %96,97'si yüksek lisans, %3,03'ü doktora tezlerinden oluştuğu görülmektedir. LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma modellerinin ve desenlerinin dağılımına ait bilgiler grafik 4' de yer almaktadır.

Grafik 4: LGS'ye Yönelik Yapılan Tezlerde Kullanılan Araştırma Modelleri ve Desenleri

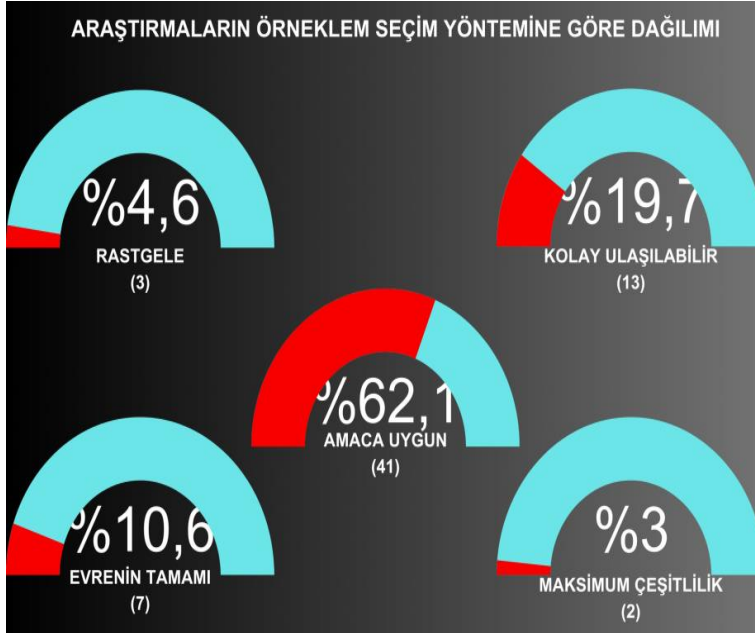
Grafik 4 incelendiğinde, LGS'ye yönelik yapılan 66 lisansüstü tezin 52'sinde nitel, 8'inde nicel, 6'sında ise karma araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel modellerle yapılan tezlerin 30'unda doküman analizi, 15'inde durum çalışması, 7'sinde ise olgubilim deseni kullanılmıştır. Nicel modelin kullanıldığı tezlerin 5'inde ilişkisel tarama, 3'ünde betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Karma modelin kullanıldığı 6 tezin 3'ünde desen belirtilmemişken geriye kalan 3 çalışmanın 2'si sıralı, 1 tanesinde ise eş zamanlı karma desen kullanılmıştır. LGS ile ilgili yapılan tezlerin örneklem grubu/çalışma materyaline göre dağılımına ait bilgiler grafik 5'de yer almaktadır.

Grafik 5: LGS'ye Yönelik Yapılan Tezlerin Örneklem Grubu/Çalışma Materyallerine Göre Dağılımı

Grafik 5 incelendiğinde, LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin %48,7'sinde çalışma materyali kullanılmıştır. Çalışma materyallerinin; %39'u LGS'de çıkmış sorular, %6,5'i öğretim programları ve kazanımlar, %2,6'sı öğrencilerin okullarındaki başarı notları oluşturmaktadır. Örneklem gruplarının %29'u öğretmenlerden, %19'u öğrencilerden %2,6'sı velilerden oluşmaktadır. LGS'ye yönelik yapılan tezlerin örneklem seçim yöntemlerine göre dağılımları grafik 6'da yer almaktadır.

Grafik 6: LGS'ye Yönelik Yapılan Tezlerde Kullanılan Örneklem Yöntemleri

Grafik 6 incelediğinde LGS'ye yönelik yapılan tezlerde 5 farklı örneklem yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Bu yöntemlerin %62'si amaca uygun, %19,7'si kolay ulaşılabilir, %4,6'sında rastgele, %3'ünde ise maksimum çeşitlilik örneklem yöntemidir. Ayrıca tezlerin %10,6'sı evrenin tamamına ulaşıldığı için örneklem alınmamıştır. LGS'ye yönelik yapılan tezlerin örneklem büyüklüklerine göre dağılımları grafik 7'de gösterilmiştir.

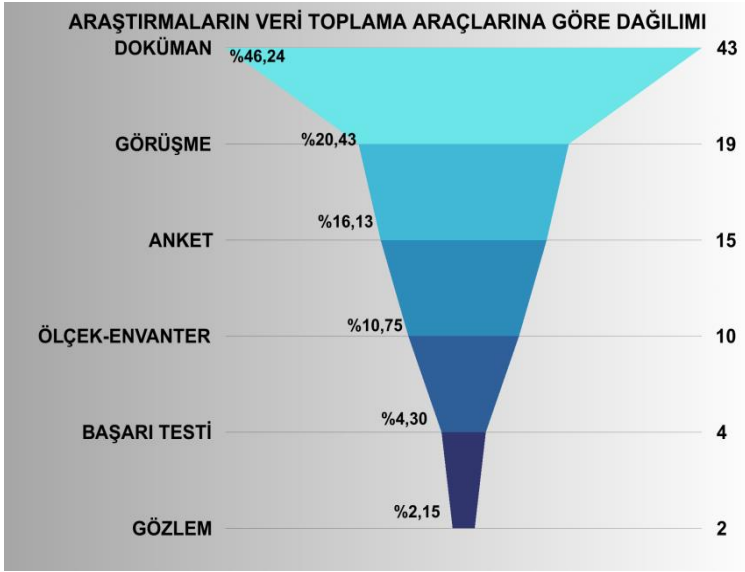
Grafik 7: LGS'ye Yönelik Yapılan Tezlerin Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Grafik 7 incelendiğinde LGS ile ilişkili yapılan lisansüstü tezlerin; %7,6'sı 1-10, %12,1'i 11-30, %30,3'ü 31-100, %24,2'si 101-300, %18,2'si 301-1000, %7,6'sı ise 1000 ve üzeri örneklem aralığında yer aldığı görülmektedir. LGS'ye yönelik yapılan tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımlarına ait bilgiler grafik 8'de yer almaktadır.

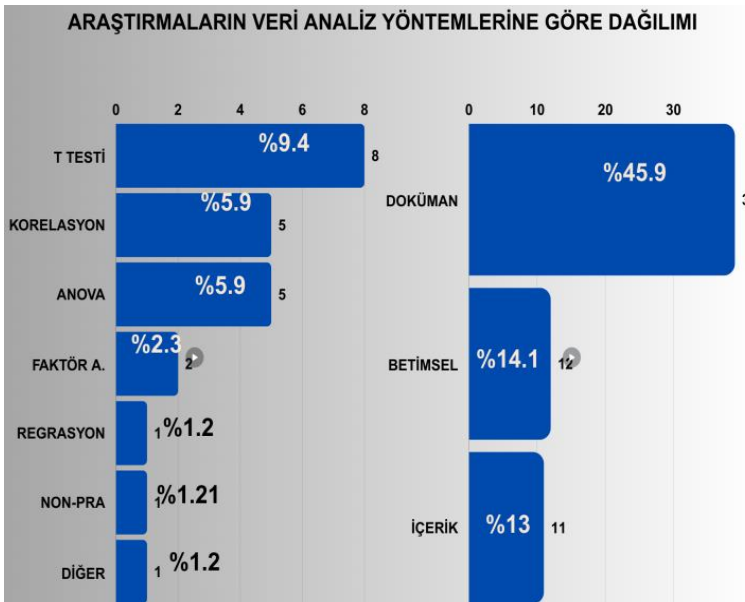
Grafik 8: LGS'ye Yönelik Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Merkezi Sınav ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerdeki Genel Eğilimlerin İncelenmesi

Grafik 8 incelendiğinde LGS'ye yönelik yapılan araştırmalarda verilerin %46'sı dokümanlardan %20'si görüşmelerden, %16'sı anketlerden, %10'u ölçek ve envanterlerden %4'ü başarı testlerinden %2,15 gözlem aracılığıyla elde edilmiştir. LGS'ye yönelik yapılan tezlerin veri analizlerine göre dağılımı grafik 9'da gösterilmiştir.

Grafik 9 : LGS'ye Yönelik Araştırmaların Veri Analizlerine Göre Dağılımı

Grafik 9 incelendiğinde tezlerde hem nitel hem de nicel veri analiz yöntemlerinden yararlanıldığı görülmektedir. Nicel veri analiz yöntemlerinin %9'unda T-Testi, %5'inde korelasyon analizi, %5'inde Anova, %2,'sinde faktör analizi %1'inde ise regresyon analizi ve nan-parametrik analizler kullanılmıştır. Nitel veri analiz yöntemlerinin %45'inde doküman analizi, %14'ünde betimsel analiz, %13'ünde içerik analizi kullanılmıştır.

Tartışma/Sonuç/Öneriler

Bu araştırmada 2019-2024 yılları arasında LGS ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimlerinin hangi yönde olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre tezlerin konu dağılımlarının

büyük oranda LGS’de çıkan soruların incelenmesinden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının nedeni LGS sorularının çoktan seçmeli hazırlanmasından olabilir. Soruların çoktan seçmeli hazırlanması araştırmacılar için görece bir avantaj oluşturmakta, bu ise araştırmacıları LGS’de çıkan soruları çeşitli açılardan incelemeye yönelik tezler yapmalarına yönlendirmiş olabilir.

Araştırmada LGS’ye yönelik taksonomiyle ilgili tezlerin yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Taksonomiyle ilgili tezlerin yapılmasında LGS sorularında nitelik arayışının bir etkisi olabilir. Taksonomi üzerine araştırmalar sayesinde LGS’de aynı düzeydeki sorularda yığılmanın önüne geçilecek ve birbirleriyle ilişkili soruların sorulmasına katkı sağlayacaktır (Can, 2021). Diğer merkezi sınavlarla ilgili taksonomik araştırmaların yapılması (Coşkun ve Kartal, 2019; Kala ve Çakır, 2016; Korkmaz ve Ünsal, 2016, Koç vd., 2013) araştırmacıları LGS üzerine taksonomik tez yapmalarına sevk etmiş olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre LGS’nin ilk uygulamaya başlanmasından bir yıl sonra (2019) tezlerin yapılmaya başlandığı ancak 2020 yılında tezlerde önemli oranda düşüşlerin gerçekleştiği tespit edilmiştir. 2020 yılında Covid-19 pandemi olmasından dolayı okullar dönem dönem kapanarak uzaktan eğitime geçilmiştir. Uzaktan eğitime geçilmesiyle birlikte araştırma grubu olan öğrenci ve öğretmenlere ulaşmak zorlaşmış olabilir. Bundan dolayı 2020 yılında LGS’ye yönelik tezler daha az yapılmış olabilir. Araştırmada 2024 yılında LGS’ye yönelik yapılan tezlerin bu araştırmanın yapıldığı tarih itibarıyla az olduğu görülmüştür. 2024 yılının ilk çeyreğinde olduğumuz düşünüldüğünde bu sayının artacağı söylenebilir.

Araştırma sonucuna göre incelenen tezlerde araştırma yöntemi olarak tarama yönteminin kullanıldığı tespit edilmiştir. Tarama yöntemleri eğitim bilimlerinde en çok kullanılan yöntem olmasından dolayı (Fazlıoğulları ve Kurul, 2012), LGS’ye yönelik yapılan tezlerde araştırmacılar bu yöntemi tercih etmiş olabilir.

Araştırma sonucuna göre karma araştırma modeline göre yapılan tezlerin daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Böyle bir sonucun çıkmasında yapılan tezlerin büyük bir kısmının yüksek lisans düzeyinde olması ve yüksek lisans düzeyinde tezlerde karma araştırma modellerinin çok fazla tercih edilmemesinin bir etkisi olabilir. Ayrıca karma yaklaşım benimsenen çalışmaların tasarlanması ve gerçekleştirilmesi uzun zaman alabilmesi (Tashakkori ve Teddlie, 2003 akt. Yükselen vd.,2021), LGS’ye yönelik yapılan tezlerde araştırma modeli olarak karma araştırma modelinin tercih edilmemesinin başka bir nedeni olabilir. Karma araştırma modelinin kullanılmamasının başka bir nedeni de danışmanların bu konudaki deneyim eksikliği de olabilir.

Araştırmada tezlerin, öğretmen, öğrenci ve velileri içerecek şekilde farklı örneklem grupları ile çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Böyle bir sonucun çıkmasında LGS’nin eğitimin diğer paydaşlarını farklı şekillerde etkilenmesinden kaynaklanabilir (Ünsal, 2024). Farklı örneklem grubu içerisinde velilerin daha az yer almasının nedeni velilere ulaşmanın öğrenci ve öğretmene ulaşmaktan daha zor olmasından olabilir. Ayrıca LGS-veli ilişkisine yönelik yapılacak tezlerdeki konularında sınırlı olması da velilerin örneklem olarak daha az seçilmesinin başka bir nedeni olabilir. Araştırma sonucuna göre tezlerde veri toplama aracı olarak doküman ve görüşme formu gibi araçlara daha sık yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu araçlara sıklıkla başvurulması, tezlerde daha çok nitel araştırma yöntemlerinin kullanılması ile açıklanabilmektedir.

Araştırma sonucuna göre ilişkisel tarama yöntemi, LGS üzerine yapılan araştırmalarda belirgin bir yer tutmaktadır. Bu tür araştırmalar, farklı değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlar. İlişkisel araştırma yönteminin lisansüstü tezlerde özellikle nicel araştırmalarda araştırmacılar tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Benzer durumunun LGS’ye yönelik yapılan tezlerde de geçerli olduğu söylenebilir. LGS’ye yönelik doktora düzeyinde yapılan tezlerin sınırlı olmasından dolayı bu alanda daha fazla doktora tezi hazırlanması gerektiği söylenebilir. Yapılacak bu tezler sayesinde LGS’ye yönelik daha kapsamlı verilere ulaşılması sağlanabilir.

Örneklem grubunu velilerin oluşturduğu tezlerin sayısının azlığı göz önünde alındığında, bu alanda daha fazla araştırmalar yapılabilir. Araştırmada tezlerde nicel araştırma yöntemlerinden deneysel yöntemin, nitel araştırma yöntemlerinden gömülü teori ve eylem araştırmaları yöntemlerinin kullanılmadığı tespit edilmiştir. Bu yöntemlere yer verilecek tezler ve karma araştırma modeliyle yürütülecek tezler yapılabilir. Böylece LGS üzerine yapılan araştırmaların kalitesi ve çeşitliliğinin artması beklenmektedir. LGS’ye yönelik 2019-2024 arası 66 lisansüstü tez yapıldığı, bu sayının LGS’nin öneminden dolayı farklı başlıkta daha fazla yapılması gerektiği söylenebilir.

Kaynakça

- Amrein, A.L. ve Berliner, D. C. (2002). *High-stakes testing, uncertainty, and student learning*. Tempe, AZ: Arizona State University, Education Policy Studies Laboratory. Retrieved, from <http://epaa.asu.edu/epaa/v10n18>
- Atılğan, H. (2018). Türkiye’de kademeler arası geçiş: dünü-bugünü ve bir model önerisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 19(1), 1-18. <https://doi.org/10.12984/egeefd.363268>
- Azili, E ve Tutkun, F. Ö. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin görüşlerine göre ortaöğretim merkezi sınavı (lgs)’nin üstünlükleri ve sınırlıkları. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*, 7(3),123-146.<https://doi.org/10.52096/jsrbs.6.1.7.13.7>
- Baş, G. (2016). Amerika birleşik devletleri eğitim sistemi: Karşılaştırmalı bir çalışma. *Journal of Educational Science*, 1(1), 63-93.
- Berberoğlu, G. ve Kalender, İ. (2005). Öğrenci başarısının yıllara, okul türlerine, bölgelere göre incelenmesi: ÖSS ve PISA analizi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4(7), 21-35.
- Birinci, D.K. (2014). Merkezi sistem ortak sınavlarında ilk deneyim: matematik dersi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 8-15.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Brummet, Q. (2014). The effect of school closings on student achievement. *Journal of Public Economics*, 119, 108–124.
- Buldur, S. ve Acar, M. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin merkezi sınavlara yönelik görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(1), 319-330. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.2546>.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). Sınavlar üzerine düşünceler. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2). 345-356.
- Can, E. (2021). *Liselere geçiş sistemi (lgs) fen bilimleri sorularının yenilenmiş bloom taksonomisi’ne ve öğretmen görüşlerine göre analizi: 2019-2020 Yılı Örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Coşkun, M. ve Kartal, F. (2019). KPSS’de çıkan coğrafya alan bilgisi sorularının yenilenmiş bloom taksonomisine göre analizi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 625-642.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38. <https://doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Çetin, A. (2017). *Özel dershanelerden resmi okullara atanan ilköğretim fen bilimleri öğretmenleri üzerine bir durum çalışması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Çetin, A. ve Ünsal, S. (2018). Merkezi sınavların öğretmenler üzerinde sosyal, psikolojik etkisi ve öğretmenlerin öğretim programı uygulamalarına yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 304-323.
- Çifçili, V. (2007). *Dershane öğretmenlerinin öğretmen yeterlilik düzeyleri ve mesleki doyumları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış doktora tezi], İstanbul Üniversitesi.

- Doğan, S. ve Oktay, Y. (2022). Liselere geçiş sınavı (lgs) hazırlık sürecinin değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 963-992 <https://doi.org/10.15869/itobiad.1054829>
- Fazlıoğulları, O. ve Kurul, N. (2012). Türkiye'deki eğitim bilimleri doktora tezlerinin özellikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 43-75.
- Görmez, M. ve Coşkun, İ. (2015). *1. yılında temel eğitimden ortaöğretime geçiş reformunun değerlendirilmesi*. SETA/Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı.
- Gültekin, M. (2014). Dünyada ve Türkiye'de ilköğretim programlarındaki yönelimler. *İlköğretim Online*, 13(3), 726-745.
- Gündoğdu, K., Kızıldaş, E. ve Çimen, N. (2010). Seviye belirleme sınavına (SBS) ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri (Erzurum il örneği). *İlköğretim Online*, 9(1), 316-330.
- Gür B., S., Çelik Z. ve Coşkun İ. (2013). Türkiye'de ortaöğretimin geleceği: Hiyerarşi mi, eşitlik mi? *SETA | Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı*. Sayı:69, 1-28.
- Güven, İ. (2010). *Türk Eğitim Tarihi*. Naturel Yayınları.
- İlhan, M., Güler, N. ve Taşdelen Teker, G. (2021). Views of Teachers on the Potential Negative Effects of High Stake Tests . *International Journal of Assessment Tools in Education*, 8(2), 394-408.
- Imig, D. G. ve Imig, S. R. (2006). What do beginning teachers need to know? *Journal of Teacher Education*, 57(3), 286-291.
- Kahveci, S. S. (2009). *Ortaöğretim kurumlarına geçiş sürecinde uygulanan sınavların aileler maliyetinin ailelerin toplam eğitim harcamaları içindeki payı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kala, A., ve Çakır, M. (2016). 2013 Kamu personeli seçme sınavı biyoloji alan bilgisi sorularının biyoloji öğretmenliği alan bilgisi yeterliklerine ve yenilenmiş Bloom taksonomisine göre analizi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1).
- Karakaya, F., Bulut, A. E. ve Yılmaz, M. (2020). Fen lisesi öğretmenlerinin teog ve lgs sistemlerine yönelik görüşleri, *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 116-126.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kayapınar, E. (2006). *Ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavı (OKS) 'na hazırlanan ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerinin incelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Kocatepe Üniversitesi.
- Koç, H., Sönmez Ö.F. ve Çifçi, T. (2013). ÖSS, YGS ve LYS sınavlarındaki coğrafya sorularının bloom taksonomisi bilişsel alan düzeyi açısından analizi, *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 9, 257-275.
- Korkmaz, F. ve Ünsal, S. (2016). Analysing a test based on Bloom's revised taxonomy. *Turkish Journal of Education*, 5(3), 82-95. <https://doi.org/10.19128/turje.97805>
- Kumandaş, H., (2013). *Yükseköğretime Öğrenci Seçmede ve Yerleştirmede Kullanılan Sınavların Ortaöğretime Devam Eden Öğrencilerin Okul Başarıları Üzerinde Oluşturduğu Risk Faktörleri* [Doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.,
- Kumandaş, H. ve Kutlu, Ö. (2010). High stakes testing: do essecondary education examination involve any risks? *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 9, 758-764.
- Merriam, S. B. (2009). *Nitel Araştırma: Desen ve uygulama İçin Bir Rehber*. Jossey-Bass-Nobel Akademik Yayıncılık.

Merkezi Sınav ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerdeki Genel Eğilimlerin İncelenmesi

- Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). *Sınavla öğrenci alacak ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezi sınav başvuru ve uygulama kılavuzu*
- Minarechová, M. (2012). Negative impacts of high-stakes testing. *Journal of Pedagogy*, 3(1), 82-100.
- Moses, M.S. ve Nanna, M. J. (2007). The testing culture and the persistence of high stakes testing forms. *Education and Culture*, 23(1), 55-72.
- Özdaş, F. (2019). Merkezi yerleştirme sınav sistemine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mukaddime*, 10(2), 688-707.
- Özkan, E. ve Karataş, İ. H. (2016). Ortaöğretime geçiş sisteminde yapılan değişikliklere ilişkin öğrenci görüşlerinin analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 214-223.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. Sage Pub.
- Poyraz, K. ve Ergün, M. (2023). Lise Giriş Sistemi Sınavları (LGS) Üzerine Bir Araştırma, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 14(54), 1517-1535.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227–250. <http://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dündar, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Tutkun, C., Filiz, T. ve Akbaba, F. D. (2022). Türkiye’de öz düzenleme ile ilgili yapılan araştırmalardaki genel eğilimlerin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 328- 349. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1067613>
- Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (2012). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (4. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ünsal, S. (2024). Merkezi sınavların velilere yönelik sosyal, psikolojik ve ekonomik yansımaları. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 13(1), 79-88.
- Wu, Y. (2015). The examination system in china: the case of zhongkao mathematics. Selected Regular Lectures from the 12th International Congress on Mathematical Education, 897–914.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yükselen, A., Biber, A. Ç. ve Kepçeoğlu, İ. (2021). STEM alanında matematik eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Online Journal of Mathematics, Science and Technology Education (OJOMSTE)*, 2(1), 1– 17.

Ek1: Araştırmada YÖK Tez Veri Tabanından Ulaşılarak İncelenen Lisansüstü Tezler

KOD	ARAşTIRMACI-YILI	TEZ ADI
T1	PEDÜK, 2019	FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ 2015 TIMSS VE 2018 LGS SINAVLARI KAPSAMINDA İNCELENMESİ
T2	YALÇIN, 2019	LİSEYE GİRİŞ SINAVI (LGS)' NİN YÖNETİCİ, ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE VELİYE GÖRE İNCELENMESİ
T3	AKYÜREK, 2019	LGS VE TEOG SINAVLARININ FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T4	YAPRAKGÜL, 2019	ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVLARI (TEOG, LGS) ile PISA, TIMSS SINAVLARI MATEMATİK SORULARININ MATEMATİKSEL ve MATEMATİK EĞİTİMİ DEĞERLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ
T5	BAYDAR, 2019	TEOG, LGS VE TIMSS MATEMATİK SORULARININ MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARINA, TIMSS BİLİŞSEL ALANLARINA VE MATH TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T6	ATASAYAR, 2019	İLKÖĞRETİM LGS FEN BİLİMLERİ BAŞARISININ YAPAY SİNİR AĞLARI İLE TAHMİN EDİLMESİ
T7	GÜLER, 2019	LİSELERE GİRİŞ SINAVININ (LGS) GERÇEKÇİ MATEMATİK (GME) DESTEKLİ EĞİTİMİN İLKELERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ
T8	ÇETİN, 2019	MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN 2018 LGS SİSTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
T9	ÇAKIR, 2019	TEOG, LGS VE PISA FEN BİLİMLERİ SORULARININ ANALİZİ VE KARŞILAŞTIRILMASI
T10	EKİZ, 2019	A THESIS SUBMITTED TO THE GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES OF MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY
T11	ÇEMREK, 2019	LİSELERE GEÇİŞ SINAVI (2018) TÜRKÇE SORULARININ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN KAZANIMLARA UYGUNLUĞU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
T12	DEMİR, 2019	THE WASHBACK EFFECTS OF HIGH SCHOOL ENTRANCE EXAMINATION (LGS) ON THE TEACHING AND LEARNING PROCESSES OF ENGLISH LANGUAGE EDUCATION IN A PUBLIC MIDDLE SCHOOL IN TURKEY
T13	KAYA, 2022	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) FEN BİLİMLERİ TESTİ SORULARININ FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARIYLA ÖRTÜŞME DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Merkezi Sınav ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerdeki Genel Eğilimlerin İncelenmesi

T14	ÇAYLAR, 2020	8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN LİSELERE GEÇİŞ SINAVI'NA (LGS) YÖNELİK GÖRÜLERİ (KARS İLİ ÖRNEĞİ)
T15	VURAL, 2020	SON 10 YILDA YAPILAN LİSELERE GİRİŞ SINAVLARINDA (SBS, TEOG VE LGS) YER ALAN TÜRKÇE DERSİ SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
T16	İSMAİLOĞLU, 2020	FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİ İLE 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEVCUT SINAV SİSTEMİNİN (LGS) ÇEİTLİ DEĞİKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
T17	YILDIZ, 2021	ORTAOKUL 8.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN NOMOFOBİ DÜZEYLERİ İLE LİSEYE GEÇİŞ SINAVI (LGS) PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
T18	CAN, 2021	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) FEN BİLİMLERİ SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİ'NE VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE ANALİZİ: 2019-2020 YILI ÖRNEĞİ
T19	KEMİK, 2021	8.SINIF MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMININ 2019 LİSELERE GEÇİŞ SINAVI SORULARIYLA UYUMUNUN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ
T20	BİLEN, 2021	TEOG VE LGS FEN BİLİMLERİ TEST SORULARININ 8. SINIF ÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ İLGİLİ KAZANIMLARIN YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T21	ŞİMŞEK, 2021	İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN SINAV SORULARI İLE LGS SINAVI MATEMATİK SORULARININ MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMI ALT ÖĞRENME ALANLARI VE YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T22	İSTANBULLU, 2021	LGS FEN BİLİMLERİ SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T23	DÖNMEZ, 2021	LGS HAZIRLANMA SÜRECİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMININ İNCELENMESİ
T24	HANÇER, 2021	LİSELERE GİRİŞ SINAVLARINDA (SBS, TEOG, LGS) SORULAN SOSYAL BİLGİLER VE T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSLERİ SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T25	AKBABA, 2022	ORTAOKUL 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN LGS VE TIMSS SINAVLARINDAKİ FİZİK VE KİMYA SORULARININ KARILAŞTIRILMASI
T26	TAŞIYARAN, 2022	LGS TÜRKÇE SORULARININ ÖĞRETİM PROGRAMI, DERS KİTABI VE BİLİŞSEL ALAN SINIFLAMASI AÇILARINDAN İNCELENMESİ
T27	AYDIN, 2022	LİSELERE GEÇİŞ SINAVI'NDA (LGS) YER ALAN TÜRKÇE SORULARININ TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİMİ PROGRAMI VE PISA OKUMA BECERİLERİ YETERLİKLERİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

T28	ER ARI, 2022	8. SINIF MATEMATİK DERS KİTABINDAKİ ETKİNLİK VE ÖLÇME DEĞERLENDİRME SORULARININ İNCELENEREK LGS SINAV SORULARI İLE KARŞILAŞTIRILMASI VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN ALINMASI
T29	KOMAN, 2022	FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN SINAV SORULARI VE LGS FEN BİLİMLERİ SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE DAYALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ
T30	ÇATALBAŞ, 2022	ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİNE (LGS) YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYLERİ
T31	BAŞER, 2022	LGS İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK ALT TESTİ DOĞRU SAYILARININ YAPAY ZEKA YÖNTEMLERİYLE TAHMİN EDİLMESİ
T32	ÖZBAL, 2022	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) MATEMATİK SORULARI İLE PISA MATEMATİK SORULARININ KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ
T33	ERTUĞRUL, 2022	LİSELERE GİRİŞ SINAVI (LGS) MATEMATİK SORULARININ MEB'İN HAZIRLADIĞI ÖRNEK SORULAR ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ
T34	ÖZTURAN, 2022	WASHBACK EFFECTS OF THE FOREIGN LANGUAGE SECTION IN HIGH SCHOOL ENTRANCE EXAM(LGS) ON THE EIGHTH GRADERS' ENGLISH LANGUAGE LEARNING IN TURKEY
T35	KILIÇ, 2022	SEKİZİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİĞE İLİŞKİN TUTUM VE MOTİVASYON DÜZEYLERİ VE LGSBAŞARI PUANLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ
T36	ÇANKAYA, 2022	ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN DEĞERLENDİRMELERİNE GÖRE LİSELERE GEÇİŞ SINAVI MATEMATİK SORULARININ (2018-2020)TEST ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
T37	KÖROĞLU, 2022	FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN LİSEYE GEÇİŞ SINAVI (LGS) HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
T38	ŞAHİN, 2022	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ(LGS) MATEMATİK SORULARININ MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA VE YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T39	ÇELİK, 2022	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ SINAVLARI İNGİLİZCE SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİ VE ÖĞRETİM PROGRAMINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ
T40	GÜNER, 2022	SEKİZİNCİ SINIF FEN BİLİMLERİ DERS KİTABINDA YER ALAN SORULAR İLE LGS SINAVLARINDA SORULMUŞ SORULARIN YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T41	KAYACAN, 2022	8. SINIF İNGİLİZCE DERS KİTABINDAKİ ÖLÇME DEĞERLENDİRME ETKİNLİKLERİNİN, SORULARININ VE 2018-2019 LGS SINAV SORULARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ
T42	DEMİR, 2023	8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN LGS MATEMATİK SORULARINA YÖNELİK PROBLEM ÇÖZME SÜREÇLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: STRATEJİ, BASAMAK, HATA ANALİZİ

Merkezi Sınav ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerdeki Genel Eğilimlerin İncelenmesi

T43	PEHLİVAN, 2023	LGS MATEMATİK SORULARININ MATH TAKSONOMİSİ VE ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE İNCELENMESİ
T44	ARIK GÜNGÖR, 2022	SEKİZİNCİ SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ, DERS KİTABININ VE LGS SINAVI FEN SORULARININ BAĞLAM TEMELLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
T45	TÜRKMEN, 2023	TIMSS VE LGS FEN BİLİMLERİ SORULARININ FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ
T46	GÜNEL, 2023	LGS VE TEOG FEN BİLİMLERİ SINAV SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T47	GÜNEŞ, 2023	LİSEYE GEÇİŞ SINAVI (LGS) FEN BİLİMLERİ DERSİ SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE VE OKUNABİLİRLİK DÜZEYLERİNE GÖRE İNCELENMESİ
T48	TEL AKSAKAL, 2023	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) SINAV SİSTEMİNDE SORULAN DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ (DKAB) DERSİ SORULARININ VE İLİŞKİLİ OLDUĞU KAZANIMLARIN YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNDE ANALİZİ (2017-2022 YILLARI ÖRNEĞİ)
T49	UYSAL, 2022	LGS SINAVININ ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİNE ETKİSİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
T50	ALTUNTAŞ, 2023	LGS ÇALIŞMA KİTABINDAKİ MATEMATİK SORULARININ PISA MATEMATİK OKURYAZARLIĞI YETERLİK DÜZEYLERİNE, İÇERİK ALANLARINA VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ
T51	AKIN, 2023	YAYIMLANAN LGS ÖRNEK SORULARI İLE SINAV SORULARININ MATH TAKSONOMİSİNE GÖRE KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ
T52	TURAN BEDER, 2023	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) MATEMATİK SORULARININ MATEMATİK OKUR YAZARLIĞI ÇERÇEVESİNE VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ
T53	KAYA, 2023	LGS MATEMATİK SORULARININ BİLGİNİN DERİNLİĞİ SEVİYELERİ KAPSAMINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ İLE İNCELENMESİ
T54	AYAN, 2023	LİSELERE GEÇİŞ SINAVI MATEMATİK SORULARININ ÖĞRENCİ BAŞARISINA VE MATEMATİK ÖĞRETİM PROGRAMINA UYGUNLUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ
T55	KOLÇELİK, 2023	EĞİTİM PAYDAŞLARININ GÖZÜNDEN LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) TÜRKÇE DERSİ SORULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
T56	URAL, 2022	ORTAOKUL MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN LGS HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ: AĞRI İLİ ÖRNEĞİ

T57	DEMİR, 2023	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) MATEMATİK SORULARI İLE 8. SINIF MATEMATİK DERS KİTABI ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARININ YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ
T58	GÜMÜŞ, 2023	LİSELERE GİRİŞ SINAVI (LGS) MATEMATİK SORULARININ PISA MATEMATİK OKURYAZARLIĞI SEVİYELERİNE GÖRE İNCELENMESİ
T59	ALKAN, 2023	FEN BİLİMLERİ DERS KİTABI DEĞERLENDİRME SORULARININ, 2013-2022 LGS FEN BİLİMLERİ SORULARININ VE FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN YAZILI SINAV SORULARININ GÖSTERİM TÜRLERİ VE GÖSTERİMLER ARASI GEÇİŞLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
T60	ÖZDEN, 2023	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ (LGS) SORULARININ SORUŞTURMA TEMELLİ ÖĞRETİM ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ
T61	AÇIKGÖZ, 2023	AN EVALUATION OF 8TH GRADE ENGLISH PROGRAM AND HIGH SCHOOL ENTRANCE EXAM ENGLISH QUESTIONS FROM THE PERSPECTIVE OF BLOOM'S REVISED TAXONOMY
T62	MENEKŞE, 2023	LİSELERE GEÇİŞ SİSTEMİ. (LGS) SORULARININ FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI VE YENİLENMİŞ BLOOM. TAKSONOMİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ
T63	SERDARER KUZU, 2023	MAKİNE ÖĞRENMESİ ALGORİTMALARI İLE LGS BAŞARISI TAHMİN MODELLERİ KURULMASI
T64	DER, 2024	LGS KAPSAMINDAKİ MERKEZİ SINAVA YÖNELİK YAYIMLANAN ÖRNEK MATEMATİK SORULARININ VE ÖĞRENCİ ÇÖZÜMLERİNİN PISA TEMSİL YETERLİĞİ DÜZEYLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ
T65	ALPARSLAN, 2024	COVID-19 KÜRESEL SALGIN DÖNEMİNDE LGS HAZIRLIK SÜRECİNDE GÖREVLİ OLAN OKUL İDARECİLERİ VE İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ
T66	KAHRAMAN, 2024	FEN BİLİMLERİ DERSİ LGS SORULARININ ÜST DÜZEY DÜŞÜNME BECERİLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Extended Abstract

Introduction

Central examinations are held to select the best qualified candidates among the candidates participating in the exam and to place students in a programme or a higher education institution (Gündoğdu et al., 2010; Turgut & Baykul, 2012). Central exams are widely used in Turkey for various reasons. These reasons are; the desire of parents to send their children to qualified and successful schools (Çifçili, 2007), the limited quotas of qualified schools and the high number of students who want to enter these schools (Çetin, 2017; Çifçili, 2007; Kahveci, 2009; Kayapınar, 2006), central exams are considered more fair and objective by the society (Çetin & Ünsal, 2018). Therefore, central exams are applied at almost every level of the Turkish national education system. These exams are applied in different ways such as ‘High School Transition Examination’ (LGS) in transition from secondary school to high school, ‘Basic Competencies Test’ (TYT) and ‘Field Competencies Tests’ (AYT) in transition from secondary education to higher education, ‘Public Personnel Selection Examination’ (KPSS) in appointment to civil service (Buldur & Acar, 2019).

Considering both the results of the university entrance exam and the PISA results, the fact that the types of schools that admit students by exam are more successful than other types of high schools (Doğan & Oktay, 2022; Berberoğlu & Kalender, 2005), the social perception that the way to a good university is to be placed in a qualified high school, and the fact that the quality difference between schools becomes more apparent in high schools make the LGS exam more important. Therefore, LGS has become an exam that concerns not only students but also all stakeholders of the society.

Although there are intense debates about the abolition of LGS from time to time, the lack of clarity about replacing it with a more reliable and fairer system makes it seem like LGS will continue to exist, albeit with a different name and content. The continued existence of LGS can be interpreted as the continuation of research on LGS. Therefore, it is necessary to determine how the general trends of the research on LGS have been so far. The data to be obtained from this research is thought to be a guide for future research on LGS. Thanks to this guidance, researchers are expected to see the gaps in the field and conduct research to eliminate the gaps in this field. In line with this information, the aim of this study is to determine what the trends are in postgraduate theses on LGS between 2019 and 2024.

Methodology

In this study, document analysis method was used since it was aimed to examine the theses related to LGS between 2019-2024, indexed by YÖK and allowed to be accessed according to various criteria. Document analysis is a scientific research method that can be defined as the collection, review, questioning and systematic analysis of various documents such as publications, books, records, scans and surveys as the primary source of research data (Karataş, 2015; Patton, 2002; Sak et vd., 2021). Document analysis can be a research method on its own or it can be used as an additional source of information for research using other qualitative methods (Yıldırım & Şimşek, 2016). In document analysis method, printed and electronic materials are the primary data sources (Bowen, 2009). It is based on collecting, examining, questioning and analyzing written texts (O’Leary, 2017, as cited in Sak vd., 2021).

Findings

It is seen that the subject distribution of the theses on LGS is gathered in 8 different categories. According to the distribution rates, when the questions are examined according to various criteria, 17.5% of the theses are related to taxonomy, 15.8% to teacher views, and 13.3% to adaptation to the curriculum. The remaining theses, on the other hand, consist of 8.3% on student views, 4.2% on technology-based issues, 2.5% on the impact on language teaching, and 1.7% on parents' views.

It is seen that the theses on LGS started one year after 2018, when the exam started to be implemented. It is seen that 18% of the theses on LGS in Turkey were conducted in 2019, 4% in 2020, 12% in 2021, 31% in 2022, 28% in 2023, and 4.5% in 2024.

It is seen that 96.97% of the theses on LGS in Turkey from 2019 to 2024 are master's theses and 3.03% are doctoral theses.

Of the 66 postgraduate theses on LGS, 52 were qualitative, 8 were quantitative, and 6 were mixed research models. Document analysis was used in 30 of the theses with qualitative model, case study in 15, and phenomenology design in 7. Relational survey design was used in 5 of the theses in which quantitative model was used, and descriptive survey design was used in 3 of them. While the design was not specified in 3 of the 6 theses in which mixed model was used, 2 of the remaining 3 studies used sequential and 1 used simultaneous mixed design.

Study materials were used in 48.7% of the graduate theses on LGS. Of the study materials, 39% were LGS questions, 6.5% were curricula and learning outcomes, and 2.6% were students' school grades. The sample groups consisted of 29% teachers, 19% students and 2.6% parents.

It is seen that 5 different sample selections were used in the theses on LGS. Appropriate for purpose sampling was used in 62% of these selections, convenience sampling in 19.7%, random sampling in 4.6%, and maximum variation sampling in 3%. In addition, in 10.6% of the theses, no sample selection method was used because the entire population was reached.

It is seen that 7.6% of the graduate theses related to LGS are in the sample range of 1-10, 12.1% in 11-30, 30.3% in 31-100, 24.2% in 101-300, 18.2% in 301-1000, and 7.6% in 1000 and above. In the studies on LGS, 46% of the data were obtained from documents, 20% from interviews, 16% from questionnaires, 10% from scales and inventories, 4% from achievement tests, and 2.15% from observations.

It is seen that both qualitative and quantitative data analysis methods were used in the theses. T-Test was used in 9% of the quantitative data analysis methods, correlation analysis in 5%, Anova in 5%, factor analysis in 2%, regression analysis in 1%, and n-parametric analysis. Document analysis was used in 45% of the qualitative data analysis methods, descriptive analysis in 14%, and content analysis in 13%.

Discussion/Conclusion/Recommendations

In this study, it was aimed to determine the trends in the postgraduate theses on LGS between 2019-2024. According to the results of the research, it was determined that the subject distribution of the theses mostly consisted of the examination of the questions in LGS. The reason for this result may be that LGS questions were prepared as multiple-choice. The multiple-choice preparation of the questions creates a relative advantage for the researchers, which may have led them to conduct theses to examine the LGS questions from various perspectives.

In the research, it was concluded that theses related to taxonomy were conducted for LGS. The search for quality in LGS questions may have an effect on the theses on taxonomy. Research on taxonomy will prevent the accumulation of questions at the same level in LGS and contribute to asking questions that are related to each other (Can, 2021). Taxonomic research on other central exams (Coşkun & Kartal, 2019; Kala & Çakır, 2016; Korkmaz & Ünsal, 2016, Koç vd., 2013) may have prompted researchers to conduct taxonomic theses on LGS.

According to the results of the research, it was determined that theses started to be conducted one year after the first implementation of LGS (2019), but there was a significant decrease in theses in 2020. In 2020, due to the Covid-19 pandemic period, schools were closed from time to time and distance education was started. With the transition to distance education, it may have become difficult to reach the research group of students and teachers. Therefore, there may have been fewer theses on LGS in 2020. In the research, it was seen that the theses on LGS in 2024 were few as of the date of this research. Considering that we are in the first quarter of 2024, it can be said that this number will increase.

According to the results of the research, it was determined that the survey method was used as a research method in the theses. Since survey methods are the most commonly used method in educational sciences (Fazlıoğulları & Kurul, 2012), researchers may have preferred this method in theses on LGS.

According to the results of the research, it was concluded that there were fewer theses conducted according to the mixed research model. The fact that most of the theses are at the master's level and that mixed research models are not preferred much in master's level theses may have an effect on such a result. In addition, the fact that studies adopting a mixed approach can take a long time to design and carry out (Tashakkori & Teddlie, 2003 cited in Yükselen vd., 2021) may be another reason why the mixed research model is not preferred in theses on LGS. According to the results of the research, the relational survey

Merkezi Sınav ile İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerdeki Genel Eğilimlerin İncelenmesi

method has a significant place in the research. Due to the limited number of doctoral dissertations on LGS, it can be said that more doctoral dissertations should be prepared in this field. Thanks to these theses, more comprehensive data on LGS can be obtained. Considering the small number of theses in which the sample group consists of parents, more research can be conducted in this field. In the study, it was determined that experimental method among quantitative research methods and grounded theory and action research methods among qualitative research methods were not used in theses. Theses that will include these methods and theses that will be conducted with a mixed research model can be conducted. Thus, it is expected that the quality and diversity of research on LGS will increase.